

**Λογοτεχνική Μετάφραση και Ηλεκτρονικά Σώματα
Κειμένων: Συγκρότηση και επεξεργασία παράλληλου
διαχρονικού γαλλοελληνικού ΗΣΚ λογοτεχνίας**

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΧΑΡΗ, ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Η έρευνα

- ▶ πεδίο της Ηλεκτρονικά Υποβοηθούμενης Λογοτεχνικής Μετάφρασης
- ▶ εργαλεία και μέθοδοι από τη Γλωσσολογία Σωμάτων Κειμένων, την Υπολογιστική Γλωσσολογία και την Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας (NLP).
- ▶ Προσέγγιση με γνώμονα τα ΗΣΚ (corpus driven)
- ▶ παράλληλο διαχρονικό γαλλοελληνικό ΗΣΚ λογοτεχνίας
- ▶ διερεύνηση βασικών κειμενικών δεικτών
- ▶ Απόκτηση εικόνας για νόρμες -> διατύπωση συγκεκριμένων ερευνητικών ερωτημάτων
- ▶ Ποσοτική- ποιοτική ανάλυση
- ▶ εξ αποστάσεως /εκ του σύνεγγυς ανάγνωση (distant reading/ close reading)
- ▶ ερμηνευτική προσέγγιση της έρευνας

Θεωρητικό πλαίσιο

- ▶ Corpus driven : αφετηρία το ΗΣΚ το οποίο προσεγγίζεται χωρίς θεωρητικές προϋποθέσεις
- ▶ Περιγραφή ευρημάτων με τη βοήθεια εννοιών της Περιγραφικής Μεταφρασεολογίας
- ▶ Κανονικότητες που υποδεικνύουν νόρμες
- ▶ Νόρμες της Μετάφρασης: κοινωνικές και πολιτισμικές συμβάσεις ανάμεσα σε κανόνες και ιδιοσυγκρασίες, που επενεργούν στη μετάφραση, καθορίζοντας τι είναι αποδεκτό και αναμενόμενο σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο.
- ▶ Άλλες έννοιες της ΠΜ: απαλοιφή, προσθήκη, επέκταση, περιστολή, απλούστευση, αποσαφήνιση

Το ΗΣΚ

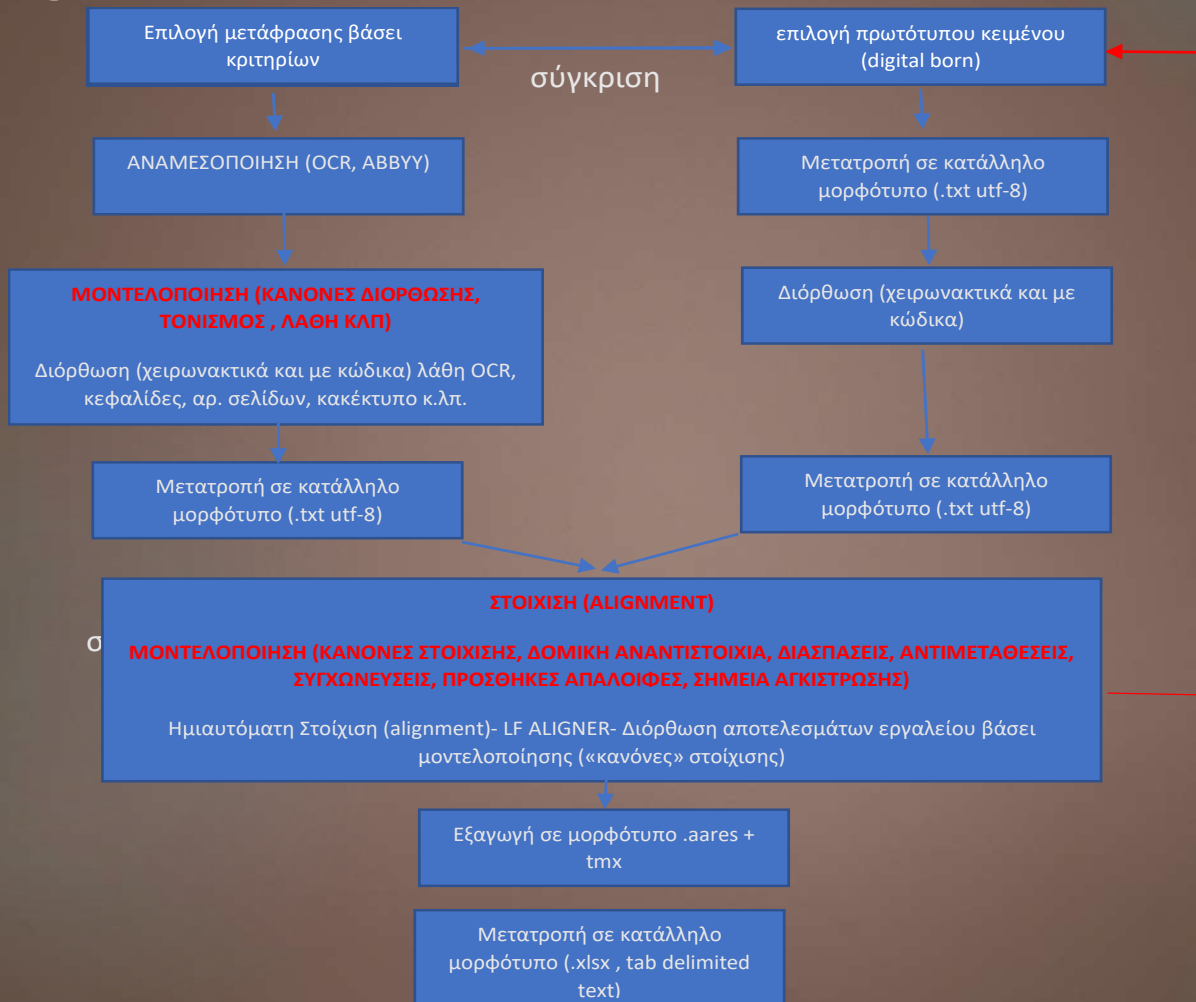
- ▶ μεταφραστικό
  - ▶ διγλωσσικό (FR>EL)
  - ▶ παράλληλο
  - ▶ μονοκατευθυντικό
  - ▶ πλήρους κειμένου
  - ▶ διαχρονικό
- (Lanviosa)

Είδος κειμένων	Λογοτεχνικά, γαλλική πεζογραφία
Αρ. κειμένων:	34
Μέγεθος ΗΣΚ	5.931.556 λέξεις FR: 3.033.301 EL: 2.898.255
Χρονική κάλυψη μεταφράσεων	1921-1998
Αρ. Μεταφραστών	32 επώνυμοι, 3 ανώνυμοι, 1 ημι-ανώνυμος (αρχικά ΣΠ). (1 συλλογική)
Αρ. Συγγραφέων	17
Αρ. Εκδοτικών οίκων	24
Αρ. έργων με >1 μεταφράσεις	3 (Assommoir, Chouans, La chute)
Αυτοτελείς εκδόσεις	31/34
Συλλογικοί τόμοι	3/34
Αναφορά επιμέλειας	9/34
Άλλος χαρακτηρισμός πλην μετάφρασης	1 (μεταγραφή)
Χρήση έτοιμου πόρου:	13/34 : 10 FREL, 3 παραχώρηση από Μαρία Παναγιωτίδου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΗΣΚ

- ▶ **Ικανό Μέγεθος:** περίπου 3 εκ. λέξεις ανά γλώσσα
- ▶ **Ομοιογενές Περιεχόμενο:** εξωτερικά κριτήρια για ομοιογένεια σύστασης
(FR>EL, λογοτεχνικά, πεζογραφία, εκδοθείσες μεταφράσεις)
- ▶ **Αντιπροσωπευτικότητα:** (ισορροπημένη παρουσία μεταφράσεων από κάθε δεκαετία βάσει αριθμού έργων και αριθμού λέξεων, ποικιλία μεταφραστών, συγγραφέων και εκδοτικών οίκων)
- ▶ Ανανεωσιμότητα: Ανοιχτό (δυνατότητα επέκτασης)
- ▶ Τήρηση μεταδεδομένων
- ▶ Διαθεσιμότητα (μερική)

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΗΣΚ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΗΣΚ

- ▶ Συγκριτική διερεύνηση βασικών κειμενικών δεικτών πρωτότυπου και μεταφράσματος και διαχρονική εξέλιξή τους στο ΗΣΚ
- ▶ Επεξεργασία με κώδικα rython
- ▶ Εξαγωγή ποσοτικών αποτελεσμάτων
- ▶ Οπτικοποίηση κατά περίπτωση
- ▶ Ποιοτική ανάλυση , close reading , ερμηνευτική προσέγγιση
- ▶ Συμπεράσματα, ερευνητικά ερωτήματα

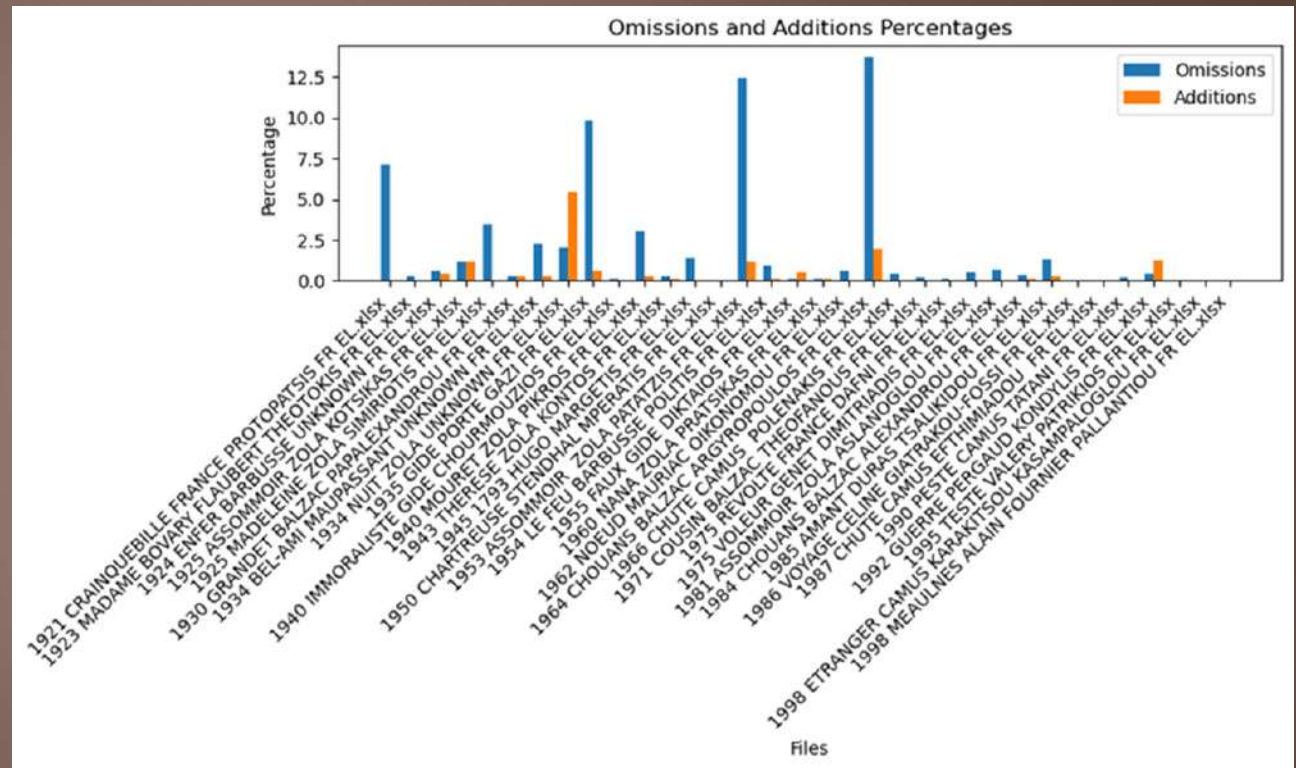
ΜΗΚΟΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

TITLE	Total Original	Comparison Total Or/Tr	Total Translation
1921 CRAINQUEBILLE FRANCE PROTOPATSI FR EL.xlsx	36037	>	34990
1923 MADAME BOVARY FLAUBERT THEOTOKIS FR EL.xlsx	115902	>	115558
1924 ENFER BARBUSSE UNKNOWN FR EL.xlsx	74600	>	73112
1925 ASSOMMOIR ZOLA KOTSIKAS FR EL.xlsx	162798	<	167037
1925 MADELEINE ZOLA SIMIRIOTIS FR EL.xlsx	99768	>	70470
1930 GRANDET BALZAC PAPALEXANDROU FR EL.xlsx	65277	>	64759
1934 BEL-AMI MAUPASSANT UNKNOWN FR EL.xlsx	109613	>	104561
1934 NUIT ZOLA UNKNOWN FR EL.xlsx	12527	<	13833
1935 GIDE PORTE GAZI FR EL.xlsx	38396	>	29555
1940 IMMORALISTE GIDE CHOURMOUZIOS FR EL.xlsx	38927	>	37929
1940 MOURET ZOLA PIKROS FR EL.xlsx	118206	>	116889
1943 THERESE ZOLA KONTOS FR EL.xlsx	67751	>	67245
1945 1793 HUGO MARGETIS FR EL.xlsx	119065	>	105658
1950 CHARTREUSE STENDHAL MPERATIS FR EL.xlsx	189049	>	185912
1953 ASSOMMOIR ZOLA PATATZIS FR EL.xlsx	162807	>	139705
1954 LE FEU BARBUSSE POLITIS FR EL.xlsx	113745	>	104795
1955 FAUX GIDE DIKTAIOS FR EL.xlsx	116737	>	115740
1960 NANA ZOLA PRATSIKAS FR EL.xlsx	147694	>	147490
1962 NOEUD MAURIAC OIKONOMOU FR EL.xlsx	56267	<	57893
1964 CHOUANS BALZAC ARGYROPOULOS FR EL.xlsx	114156	>	96590
1966 CHUTE CAMUS POLENAKIS FR EL.xlsx	29240	<	29435
1971 COUSIN BALZAC THEOFANOUS FR EL.xlsx	108371	>	106462
1975 RÉVOLTE FRANCE DAFNI FR EL.xlsx	69132	<	70348
1975 VOLEUR GENET DIMITRIADIS FR EL.xlsx	76240	<	89609
1981 ASSOMMOIR ZOLA ASLANOGLOU FR EL.xlsx	162807	>	155110
1984 CHOUANS BALZAC ALEXANDROU FR EL.xlsx	114410	<	118849
1985 AMANT DURAS TSALIKIDOU FR EL.xlsx	29314	>	26208
1986 VOYAGE CELINE GIATRAKOU-FOSSI FR EL.xlsx	182130	>	159432
1987 CHUTE CAMUS EFTHIMIADOU FR EL.xlsx	28844	>	27723
1990 PESTE CAMUS TATANI FR EL.xlsx	83519	>	78495
1992 GUERRE PERGAUD KONDYLIS FR EL.xlsx	72600	>	72013
1995 TESTE VALERY PATRIKIOS FR EL.xlsx	19775	<	19894
1998 ETRANGER CAMUS KARAKITSOU KASAMPALOGLOU FR EL.xlsx	31397	>	28763
1998 MEAULNES ALAIN FOURNIER PALLANTIOU FR EL.xlsx	65589	>	63758

ΑΠΑΛΟΙΦΗ- ΠΡΟΣΘΗΚΗ

- ▶ Απαλοιφή >προσθήκη
- ▶ Εξαίρεση 6/34 κείμενα όπου προσθήκη>απαλοιφή

	Αριθμ. Μέσος	Διάμεσος
Απαλοιφή	1.881227194062385%	0.43051808892252064
Προσθήκη	0.4284489939069453	0.06303160635451681

ΑΠΑΛΟΙΦΗ

Τα 5 κείμενα με τα υψηλότερα ποσοστά απαλοιφής (omission)

A/a	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	% Απαλοιφή
1.	Οι αντάρτες	Les chouans	Honoré de Balzac	Όθων Αργυρόπουλος	Δαρειμάς	1964	13,73%
1.	Η Ταβέρνα	L'Assommoir	Émile Zola	ΣΠ [Σωτήρης Πατατζής]	Δεληχρυσού	1953	12,46%
1.	Η στενή πύλη	La porte étroite	André Gide	Ελένη Γαζή	Ηχώ της Ελλάδος	1935	9,82%
1.	Ο Κραινκεμπίλλης	Crainquebille, Putois, Riquet et plusieurs autres récits profitables	Anatole France	Αντώνιος Πρωτοπάσης	Ελευθερουδάκης	1921	7,09%
1.	Μαγδαληνή Φερά	Madeleine Férat	Émile Zola	Γιώργος Σημηριώτης	Χ. Μιχαλακάς & ΣΙΑ (1962)	1925	3,43%

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

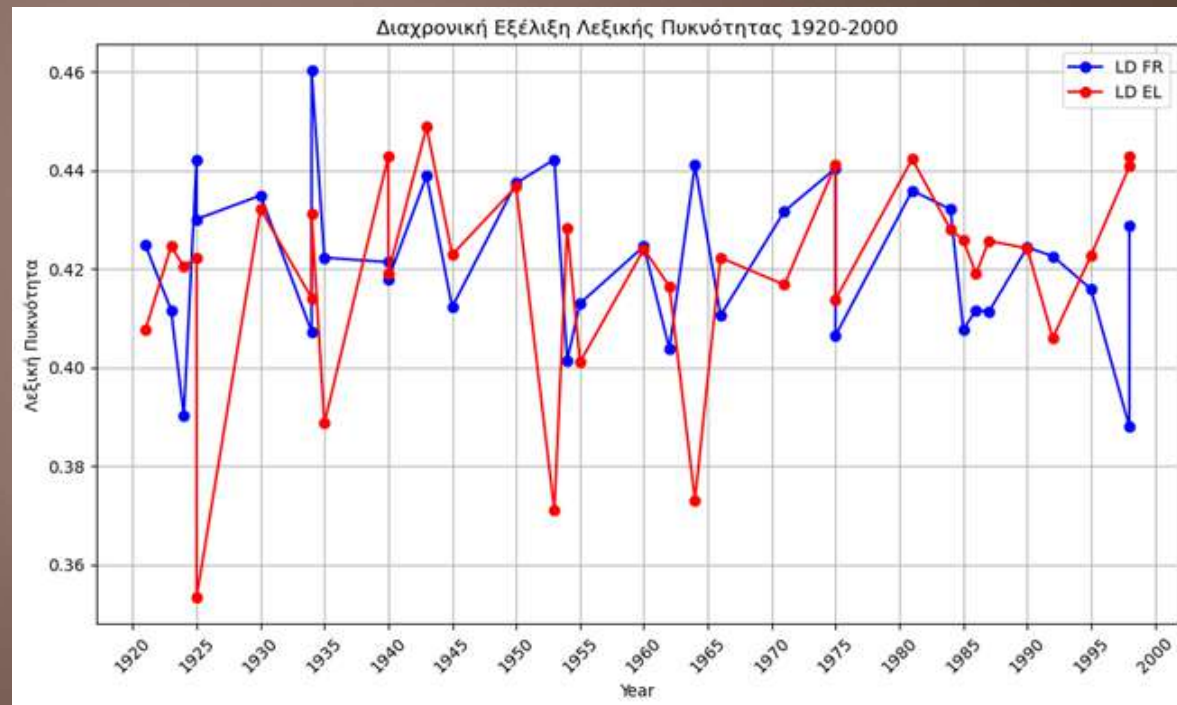
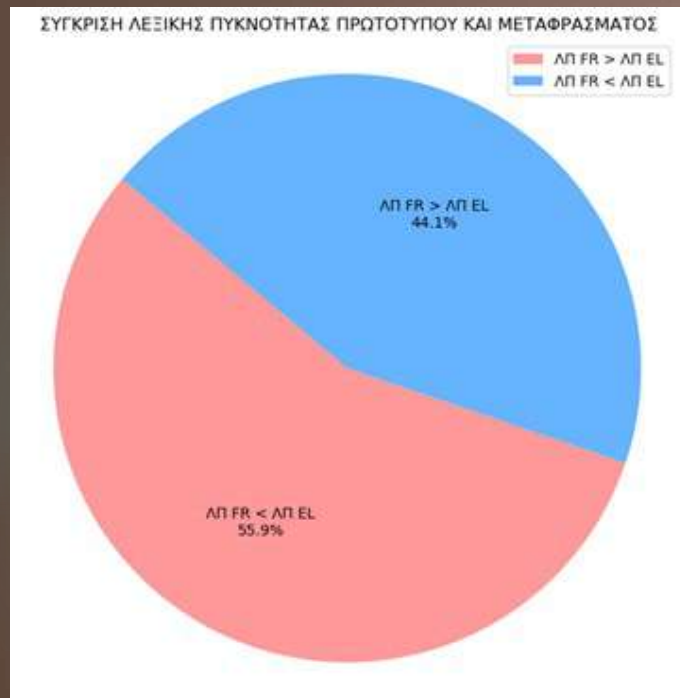
Τα 5 κείμενα με τα υψηλότερα ποσοστά προσθήκης (addition)

A/a	ΤΙΤΛΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ	% Προσθήκη
^{1.}	Για μια νύχτα αγάπης	Pour une nuit d'amour	Émile Zola	Χωρίς	Εθνική Σημαία	1934	5.485%
^{1.}	Οι αντάρτες	Les chouans	Honoré de Balzac	Όθων Αργυρόπουλος	Δαρεμάς	1964	1.928%
^{1.}	Ο πόλεμος των κουμπιών	La Guerre des boutons	Louis Pergaud	Φώντας Κονδύλης	Πατάκης	1992	1.217%
^{1.}	Η Ταβέρνα	L'Assommoir	Émile Zola	Γιάννης Κότσικας	Χ. Μιχαλακάας & ΣΙΑ	1962	1.163%
^{1.}	Η Ταβέρνα	L'Assommoir	Émile Zola	ΣΠ [Σωτήρης Πατατζής]	Δεληχρυσού	1953	1.163%

ΛΕΞΙΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (LEXICAL DENSITY)

- ▶ Η **λεξική πυκνότητα** (lexical density) αποτελεί μέτρο εκτίμησης του πληροφοριακού φορτίου και της μεταφοράς προτασιακού νοήματος ενός κειμένου.
- ▶ Δείκτης απλούστευσης (Laniossa)
- ▶ $L.P. = 100 * \frac{L}{N}$
- ▶ Όπου:
- ▶ L το πλήθος των λεξικών λέξεων και N το πλήθος των τρεχουσών λέξεων του κειμένου.
- ▶ **Λεξικές λέξεις** (λέξεις περιχομένου): ουσιαστικά, επίθετα, κύρια ρήματα, κύρια ονόματα, επιρρήματα, επιφωνήματα και αριθμητικά

ΛΕΞΙΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (LEXICAL DENSITY)

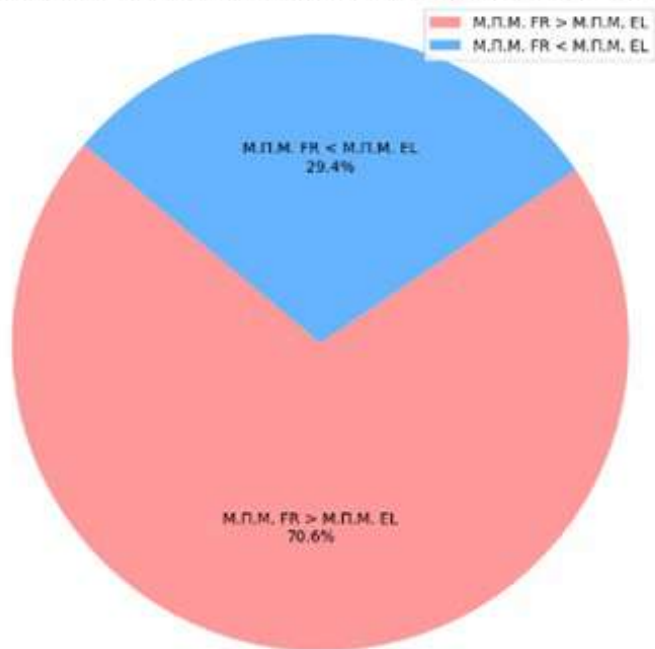

ΜΕΣΟ ΠΡΟΤΑΣΙΑΚΟ ΜΗΚΟΣ (mean sentence length)

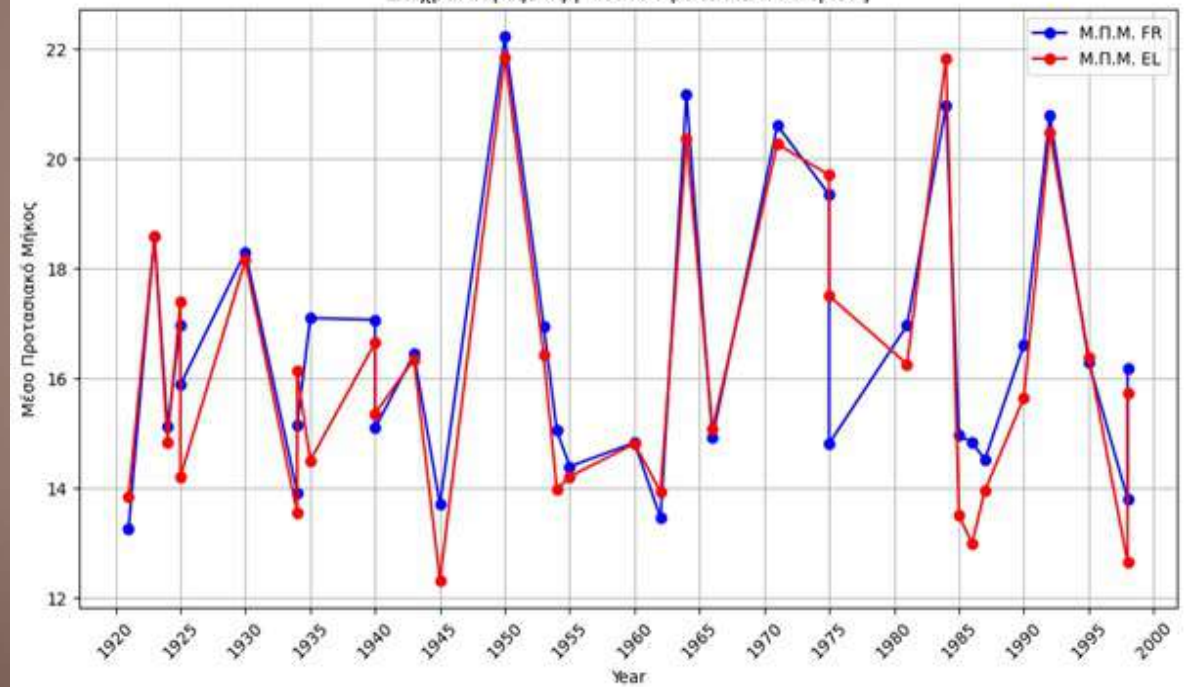
- ▶ μια από τις παγίως παραδεκτές μεθόδους περιγραφικής προσέγγισης του ύφους στον γραπτό λόγο
- ▶ ύφος του μεταφραστή, απόδοση πατρότητας κειμένων, ανάλυση αναγνωσιμότητας κειμένων, καθολικά της μετάφρασης
- ▶ μικρότερο προτασιακό μήκος ενδεικτικό υφολογικής απλούστευσης κατά τη μετάφραση
- ▶ Ανεξάρτητο από ζεύγος γλωσσών, συνειδητή επιλογή μεταφραστή (Laniosa)

ΜΕΣΟ ΠΡΟΤΑΣΙΑΚΟ ΜΗΚΟΣ (mean sentence length)

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕΣΟΥ ΠΡΟΤΑΣΙΑΚΟΥ ΜΗΚΟΥΣ ΠΡΟΤΟΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΟΣ

Διαχρονική εξέλιξη Μέσου Προτασιακού Μήκους

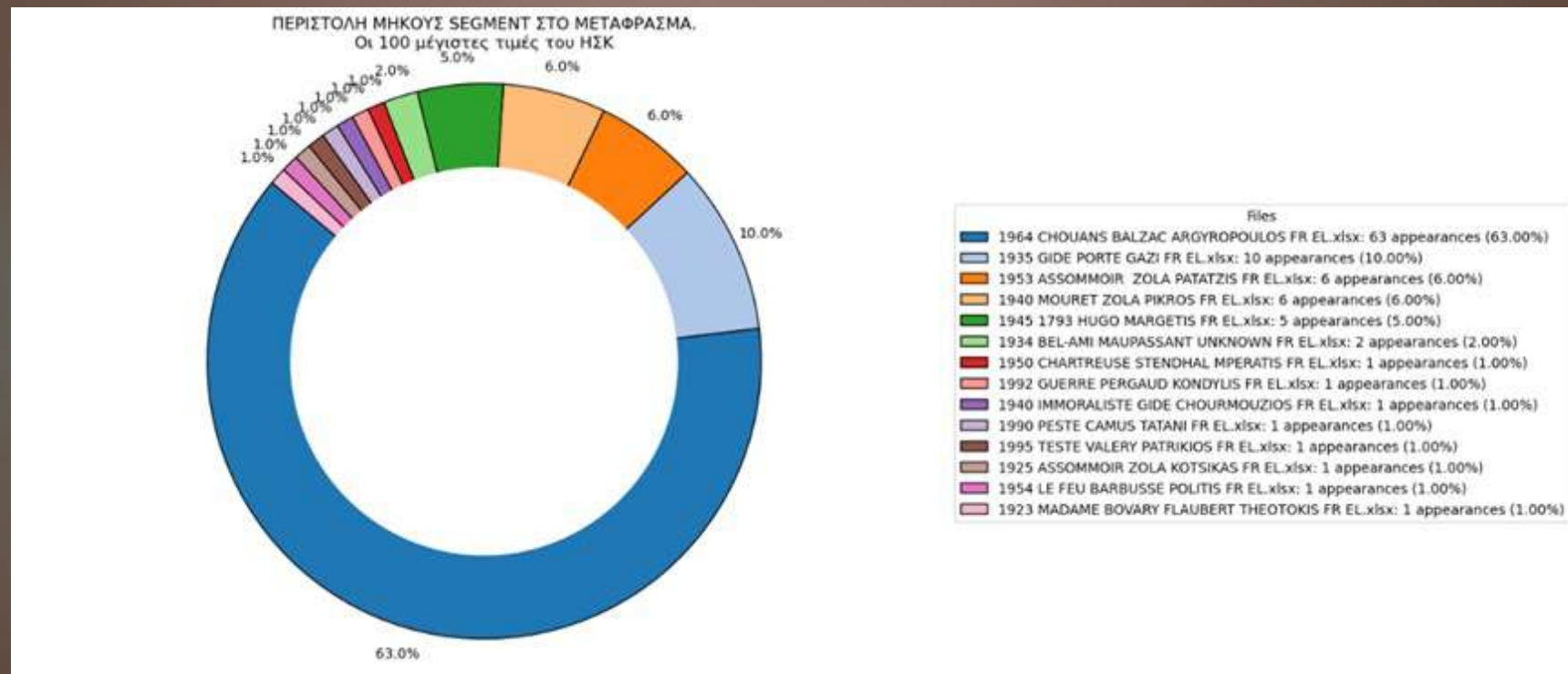
ΜΗΚΟΣ SEGMENT

- ▶ Προσαρμογή κώδικα για σύγκριση μήκους segments (μονάδα στοίχισης) πρωτότυπου- μεταφράσματος.
- ▶ Close reading (ερμηνευτική προσέγγιση)
- ▶ Αρνητική αναλυτική προσέγγιση, Παραμορφωτικές τάσεις: **Περιστολή** (Ποιοτική και Ποσοτική), **Επέκταση** (Berman),
- ▶ **Περιστολή**=μείωση μήκους segment μεταφράσματος σε σχέση με το πρωτότυπο
- ▶ **Επέκταση**= αύξηση του μήκους segment μεταφράσματος σε σχέση με το πρωτότυπο
- ▶ Δανειζόμαστε τους όρους με καθαρά περιγραφικό τρόπο
- ▶ Σε καμία περίπτωση δεν θεωρούμε «σωστή» την ποσοτική ισότητα μεταξύ ΚΠ και ΚΣ

ΜΗΚΟΣ SEGMENT

Περιστολή μήκους μονάδας στοιχίσης (segment length) στο μετάφρασμα

ΠΟΙΟΤΙΚΗ/ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΚΡΑΙΩΝ ΤΙΜΩΝ ΠΕΡΙΣΤΟΛΗΣ ΜΗΚΟΥΣ SEGMENT

- ▶ τεχνικές απλούστευσης του ύφους και του πληροφοριακού φορτίου
- ▶ περίληψη
- ▶ σημαντικές παρεμβάσεις στο κείμενο που παραπέμπουν περισσότερο σε διασκευή παρά σε μετάφραση
- ▶ απαλοιφή πολιτισμικών ενδεικτών
- ▶ Απαλοιφή θεμάτων ταμπού

ΜΗΚΟΣ SEGMENT- Περιστολή- close reading

Είδε κι έπαθε ο δήμαρχος να το καταφέρει, κι αφού πρώτα τούς έριξε νερό, ενώ στο μεταξύ ο Τούρκος τράβαγε με δύναμη την άμοιρη Τρελίτσα, με το Μούτουλα να βρίζει από μέσα του θεούς και δαίμονες και το δήμαρχο για την άμαθη σκυλίτσα του.

Il s'était tellement baissé pour arriver juste qu'il en était presque sur ses genoux de derrière et il faisait un dos comme la bossue d'Orsans. Et puis quand il a eu assez poussé en la retenant entre ses pattes de devant, eh bien ! il « s'a redressé » et puis, mes vieux, pas moyen de sortir. Ils étaient attachés et la Follette, qui est petite, elle, avait le cul en l'air et ses pattes de derrière ne touchaient plus par terre. À ce moment-là, le maire est sorti de chez nous : – Jetez-y de l'eau ! Jetez-y de l'eau ! bon Dieu ! qu'il gueulait. Mais la chienne braillait et Turc qu'est le plus fort la tirait par le derrière, même que ses... affaires étaient toutes retournées. Vous savez, ça a dû lui faire salement mal à Turc ; quand on a pu les faire se décoller, c'était tout rouge et il « s'a léché » la machine pendant au moins une demi-heure. Pis Narcisse a dit : Ah ! m'sieu le Maire, j'crois bien qu'elle en tient pour ses quat'sous, vot' Folette... Et il est parti en jurant les n. d. D. !

Και την άλλη μέρα, πριν ακόμα ξεμεθύση καλά - καλά, ξανάφευγε για να ξαναπιή...

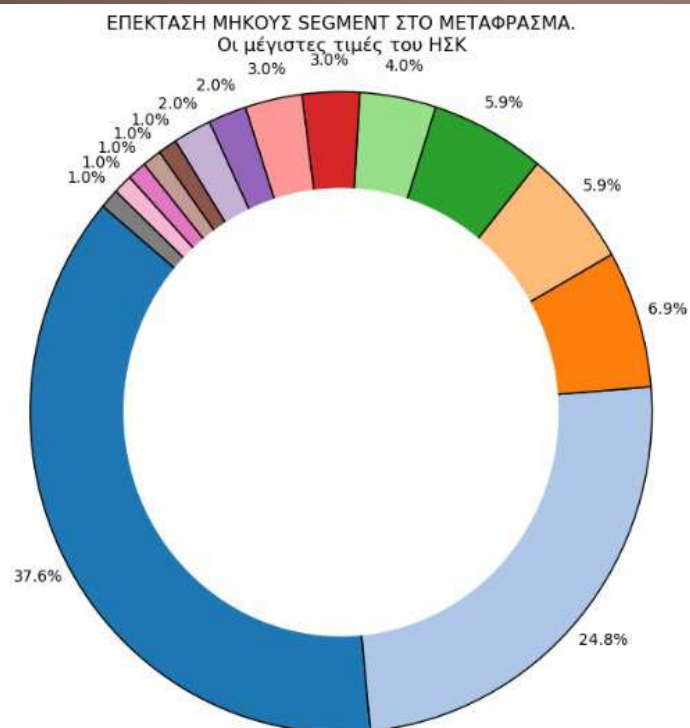
Le lendemain, avec son ivresse mal cuvée de la veille, il repartait, tapait aux volets des consolations, se lâchait de nouveau dans une course furieuse, au milieu des petits verres, des canons et des litres, perdant et retrouvant ses amis, poussant des voyages dont il revenait plein de stupeur, voyant danser les rues, tomber la nuit et naître le jour, sans autre idée que de boire et de cuver sur place.

Κι' ανάμεσα σ' αυτά φιγουράριζε μια πύλινη καράφα από κείνες που βάζουν το τσίπουρο.

Ces ustensiles sont des espèces de cruches en terre brune, dont le modèle existe dans plusieurs pays de la France, et qu'un Parisien peut se figurer en supposant aux pots dans lesquels les gourmets servent le beurre de Bretagne, un ventre plus arrondi, verni par places inégales et nuancé de taches fauves comme celles de quelques coquillages.

ΜΗΚΟΣ SEGMENT

Επέκταση μήκους μονάδας στοίχισης (segment length) στο μετάφρασμα

Files

1964 CHOUANS BALZAC ARGYROPOULOS FR EL.xlsx	38 appearances (37.62%)
1975 VOLEUR GENET DIMITRIADIS FR EL.xlsx	25 appearances (24.75%)
1984 CHOUANS BALZAC ALEXANDROU FR EL.xlsx	7 appearances (6.93%)
1925 ASSOMMOIR ZOLA KOTSIKAS FR EL.xlsx	6 appearances (5.94%)
1935 GIDE PORTE GAZI FR EL.xlsx	6 appearances (5.94%)
1945 1793 HUGO MARGETIS FR EL.xlsx	4 appearances (3.96%)
1940 MOURET ZOLA PIKROS FR EL.xlsx	3 appearances (2.97%)
1992 GUERRE PERGAUD KONDYLIS FR EL.xlsx	3 appearances (2.97%)
1923 MADAME BOVARY FLAUBERT THEOTOKIS FR EL.xlsx	2 appearances (1.98%)
1953 ASSOMMOIR ZOLA PATATZIS FR EL.xlsx	2 appearances (1.98%)
1950 CHARTREUSE STENDHAL MPERATIS FR EL.xlsx	1 appearances (0.99%)
1934 NUIT ZOLA UNKNOWN FR EL.xlsx	1 appearances (0.99%)
1966 CHUTE CAMUS POLENAKIS FR EL.xlsx	1 appearances (0.99%)
1981 ASSOMMOIR ZOLA ASLANOGLOU FR EL.xlsx	1 appearances (0.99%)
1986 VOYAGE CELINE GIATRAKOU-FOSSI FR EL.xlsx	1 appearances (0.99%)

ΠΟΙΟΤΙΚΗ/ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΚΡΑΙΩΝ ΤΙΜΩΝ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΜΗΚΟΥΣ SEGMENT

- ▶ τεχνικές αποσαφήνισης
- ▶ Συλλογική οργάνωση λόγου (μεγάλα segments)
- ▶ αυτόνομη δημιουργία για την προσθήκη επιπλέον περιεχομένου στο κείμενο
- ▶ τάση για υπερμετάφραση και επιλογή πολυλεκτικών διατυπώσεων
- ▶ επεξήγηση πολιτισμικών ενδεικτών
- ▶ Ασαφής ο λόγος επέκτασης, ιδιαίτερα ασθενής νοηματική και δομική σύνδεση μεταξύ πρωτότυπου και μεταφράσματος

ΜΗΚΟΣ SEGMENT- Επέκταση- close reading

<p>Τέλος, κατόρθωσε να βρει ένα λατινικό ρητό, που έσπευσε να το ανακοινώσει στον Κάρολο με ενθουσιασμό. Ιδού, φίλε μου, αυτό πρέπει να γραφεί στον τάφο της: <i>amabilem conjugem calcas</i> (Στη μνήμη της αγαπημένης μου συζύγου). Και το ρητό αυτό το ενέκρινε και ο Μποβαρύ.</p>	<p>Enfin, il découvrit : <i>Amabilem conjugem calcas ! qui fut adopté.</i></p>
<p>— Έχουμε αμαξάδα, τώρα! έλεγε, με πνιγμένη φωνή. Μεγαλείο! Βάρα, αμαξά! Κάνε στράκες με το καμουτσί σου. Δεν είπαμε κ' έτσι. Σιγά, καλέ μου, σιγά την άμαξά σου! Με τράνταξες ολόκληρο! Ωχ, αδελφέ, δε με νοιάζει καθόλου. Κάνε δουλειά σου... Μα, για βάστα! Κράτα τάλογά σου! Θέλω να κατέβω.</p>	<p><i>C'est ça, aïe donc ! secouez-moi, je m'en fiche !... Aïe donc ! la cambuse ! aïe donc ! par terre !...</i></p>
<p>— Αφήστε εσείς, αφήστε! είπε ο αρχηγός, που 'χε το σχέδιό του, όμοια καθώς ο στρατηγός Τροσύ, που 'χε αναλάβει την άμυνα του Παρισιού κάποτε, μετά την πανωλεθρία του 1870, πριν ακόμα γίνει η Κομούνα, και τα 'κανε σαν τη μούρη του.</p>	<p>– <i>Laissez ! laissez ! fit le général, qui, comme Trochu, avait son plan.</i></p>

ΣΥΝΟΨΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

- ▶ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ-τάσεις ποσοτικής συρρίκνωσης των μεταφρασμάτων ως τα μέσα της δεκαετίας του '60 , στη συνέχεια τα μεταφράσματα «μεγαλώνουν»
- ▶ -τάσεις ποσοτικής παρέμβασης, κυρίως μειωτικής (απαλοιφή) εντονότερες ως τα μέσα της δεκαετίας του 1960
- ▶ - οι ακραίες παρεμβάσεις δεν αποτελούν τον κανόνα
- ▶ - οι τάσεις προσθήκης και μεγέθυνσης του μεταφράσματος είναι μικρότερες & αργότερα σε σχέση με τις τάσεις συρρίκνωσης
- ▶ - δεν διαφαίνεται έντονη υφολογική απλούστευση και μείωση πληροφοριακού φορτίου στα μεταφράσματα σε επίπεδο λεξιλογίου
- ▶ - μικρές ενδείξεις υφολογικής απλούστευσης και τη δημιουργίας «ευκολότερων» μεταφρασμάτων αλλά είναι μοιρασμένες με την αντίρροπη τάση
- ▶ -σημαντικές μετατοπίσεις, τάση παρέμβασης στο πρωτότυπο κατά τη μεταφραστική διαδικασία στο πρώτο μέρος της εξεταζόμενης περιόδου, (εξασθένηση μετά τη δεκ. '60)
- ▶ - ταυτόχρονη ύπαρξη μειωτικών και αυξητικών τάσεων μέσα στα ίδια μεταφράσματα

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ- ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΝΟΡΜΕΣ

- ▶ **Αρχική Νόρμα (Initial Norm):** Παρουσία της νόρμας της αποδεκτότητας με «ρυθμιστικές», προσανατολισμένες στο κοινό παρεμβάσεις, η οποία εξασθενεί γύρω στη δεκαετία του 1960
- ▶ **ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΝΟΡΜΕΣ:**
- ▶ **Μητρική (matricial) νόρμα:** Παρεμβατική ολοκλήρωση του ΚΠ στη ΓΣ με συνύπαρξη τάσεων απαλοιφής και προσθήκης περιεχομένου
- ▶ **Κειμενικές νόρμες:** Έλεγχος ύπαρξης τάσεων υφολογικής και λεξιλογικής απλούστευσης στη μετάφραση γαλλικής πεζογραφίας στα Ελληνικά.

Ξέρουν τι άνεμος κρύβεται πίσω από τους σοφούς ρυθμούς και τις ηχηρές λυρικές επαναλήψεις, - τις «ηχολαλιές», καθώς λέει κάποιος γελοίος.

Ils savent ce qui se cache de vent derrière les rythmes savants et les sonores rengaines lyriques.

Οι Κιβδηλοποιοί (1955). André Gide, μετάφραση Άρης Δικταίος

Acknowledgements

- ▶ Stergios Chatzikyriakidis gratefully acknowledges the TALOS-AI4SSH ERA Chair in Artificial Intelligence for Humanities and Social Sciences grant for supporting his research in this project.

